

Kommentar til Information op til Forsvarsforligsforhandlingerne:
Tanker om en Tænketank

3. marts konstaterede Jyllandsposten, at der nu var flertal udenom regeringen for at oprette en forsvarspolitisk tænketank, som skulle bryde Forsvarets vidensmonopol på det militære område.

Ikke en ny idé. I 1970erne skulle Forsvarsstabens Langtidsplanlægningsgruppe "LTP" udarbejde og vurdere langtidsalternativer til det da eksisterende forsvar. Ti år senere så forfatteren fra sin plads som medarbejder i gruppen, hvordan de primære alternativer blev fjernet af Forsvarets ledelse og resten af Ministeriet. I 1980erne blev opgaven givet til Rådgivnings- og Analysegruppen "RAG" under Forsvarets Forskningstjenestes civile direktør. Heller ikke det ledte til noget fornuftigt, denne gang også på grund af arbejdets alt for snævre, primært militærteknologiske, fokus.

På trods af de triste erfaringer eksisterer behovet. Hvad der udarbejdes i samspillet mellem Forsvarsstaben, værnstabene og officerernes egeninteresser har meget vanskeligt ved at blive den "Barmark"-model, som Forsvarschefen lovede i september 2003. Det bliver ikke bedre, når Forsvarets interne kompromis derefter mødte regeringens ønske om ikke at genere lokalvælgere og – denne gang – om at demonstrere fortsat vilje til at udlicitere støtten til de – i fremtiden endnu mere - tomme kaserner.

Det ville være en udmærket ting, hvis der også blev fremlagt en model, der gav den størst mulige evne til umiddelbart og varigt at bidrage til internationale operationer. Bidrage med enheder, der ikke alene var udrustet, men også uddannet, på højde med de bedste af vores allieredes. En model, der giver politikerne hvad de siger, at de ønsker, som giver skatteborgerne mest muligt effekt for pengene, og som samtidig giver de udsendte soldater den bedst mulige chance for både at løse deres opgave og overleve og undgå invaliditet. Viden om, at der ville blive fremlagt et professionelt alternativ, vil i sig selv hjælpe Forsvarets militære og civile ledelse til at fastholde målet og sunde prioriteringer.

Hvis der virkelig skulle være politikere med mulighed for at komme til magten, som reelt ønsker demokratisk indsigt og præsentation af alternativer til det bekvemme kompromis bag lukkede døre – og dette er selvfølgelig tvivlsomt - viser erfaringen med LTP og RAG samt sund fornuft, at det kunne ske på følgende måde:

- Man må først acceptere, at en hovedrolle også i dette arbejde må gives til militære professionelle. Som i en anden profession, lægernes, udvikles den militære i en årelangt samspil af personlig erfaring, studier, tænkning og debat med kolleger. Det er vanskeligt for progressive mennesker, der foragter officerer, at forstå at man ikke kan opnå den nødvendige indsigt i en anden profession gennem en "blodtransfusion" af facts. Det er kun de bedste militære professionelle, der kan forudse behovene under en operation, og som kan organisere forberedelsen af enheder. Dette betyder dog ikke, at denne hovedrolle skal gives til tjenstgørende eller danske officerer.

- Lederen af centret skal have en fuld og varieret praktisk militær tjeneste bag sig, have en etableret akademisk profil og demonstreret evne til dynamisk, selvstændig, kreativ ledelse. Det vil sige have en profil nogenlunde som forfatterens, der dog har diskvalificeret sig ved at have demonstreret selvstændighed på forhånd. Det vil ikke være vanskeligt at finde en særdeles god, lige pensioneret, britisk general med sådanne egenskaber.
- Selvom militære professionelle må spille en hovedrolle, skal arbejdet være tværfagligt, inddragende yngre samfundsforskere, økonomer, psykologer, naturvidenskabsfolk, humanister og folkeretsjurister i både tænketankens lille kerne og i et ydre miljø i tæt samspil med centret. Denne tværfaglighed har to formål. For det første skal de civile akademikere konstant inspirere og provokere officererne, så vanetænkning undgås. For det andet vil man få udviklet en gruppe civile akademikere, der ved nok om militære muligheder og tænkning til at kunne sikre kvaliteten i den fremtidige forsvarsdebat.
- Fysisk bør et sådant eventuelt center placeres på Forsvarsakademiets område, således at både akademiets lærerkræfter og elever påvirkes af miljøet. Man kunne måske håbe på, at de bedste fra begge grupper blev fristet til at fortsætte deres professionelle studier snarere end så mange kolleger bruge fritid og penge på at tilfredsstille deres honette ambitioner ved deltagelse i det højere borgerskabs tidsfordriv.
- Uafhængighed for "Tænketanken" er afgørende. Et selvstændigt budget og uafhængighed af Forsvarets tunge forvaltningssystem er afgørende. De militære professionelle på centret må desværre indtil videre være udlændinge eller pensionerede danske officerer. Noget andet bliver først muligt, når Forsvaret begynder at fremme og belønne selvstændig tænkning. Centret skulle have total frihed til at vælge emnerne for sine undersøgelser indenfor rammen af, hvad der er relevant for dansk forsvars udvikling. Der skulle klart være tale om målrettet udredningsindsats, ikke forskning. Alle resultater skulle offentliggøres – på engelsk, så de også kunne fremme vore allieredes indsigt og indflydelse.